

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Pismo iz Pariza

Prizadevanje katolikov za spravo med Francozi in Nemci

Pariz, 10. marca.

Na Vaše vprašanje, koliko je resnice na kratkobesednih poročilih mednarodnega časopisa o nekih sestankih, ki da se vršijo med francoskimi in nemškimi katoliki in ki naj bi imeli namen ustvariti moralne predpogoje za končno spravo med obema narodoma, vam ne morem odgovoriti drugače, kakor to, da se pogovori res vršijo, toda ne šele zadnje čase, ampak, da so se katoliki na obeh straneh Rena že zdavnaj zavedali, da jim pripada naloga in težka odgovornost, da iniciativno posežejo v ureditev francosko-nemških odnosov.

Opozoriti Vas pa moram na to, da izraz francoski katoliki in nemški katoliki vsebinsko ne pomeni isto. Ako namreč govorimo o nemških katolikih, potem vedno mislimo na velike, močno organizirane nepolitične ali politične organizacije z natančno določenim programom in s strogo definiranimi smernicami. Posamezniki, ki govorijo v imenu nemških katolikov, se ne predstavljajo kot kakšne izrazite osebnosti, ampak samo kot predstavniki ideje, katero organizacija izvaja in katero oni samo zvesto tolmačijo. Nasprotno je pri francoskih katolikih. Velikih organizacij, ki bi vršile neke vrste idejni despotizem nad svojimi pripadniki, Francozi nimajo in bi jih tudi ne sprejeli. V kolikor pa obstajajo organizirani politični pokreti, so ti le več ali manj izrazni odsev, ožja ali širša vibracija izvanrednih katoliških individualnosti, neke vrste šole, ki živijo od duševne rodovitnosti svojega ideologa.

Da preidem zopet na Vaše vprašanje, namreč na stike med francoskimi in nemškimi katoliki, je potrebno, da se takoj spočeta zavedamo, da govorijo v imenu nemškega katolicizma predstavniki, ki čutijo za seboj strnjeno vrsto discipliniranih pristavev, med tem ko vsak Francez govori prav za prav le v svojem imenu, v imenu ideje, za katero bo šel šel iskat pristavev.

Ideja, da bi se v prvi vrsti verni katoliki, bratje po krstu in po veri, nositelji istih krščanskih dolžnosti vere, upanja in ljubezni, potrudili, da se oba naroda končnoveljavno spravila, je izšla od francoske strani. Že leta 1920 je stari lev krščansko-demokratskega pokreta Marc Sagnier — ki je po nesreči v svoji prošlosti zlezal na modernistična tla, a se skesano vrnil — zbiral v osrčju Pariza Nemce in Francoze in s parlamentarne tribune v imenu katolicizma zahteval sporazum med obema narodoma. Njegov pokret se je sicer nadaljeval v letnih kongresih v Freiburgu, na Dunaju, v Berlinu in v Parizu, toda že imenovani modernistični pečat na spominih Marc Sagnierja je gibanju odmeril zelo ozke kroge.

Mnogo močnejši je bil pokret, ki je izšel iz vrst Katoliške unije za študij mednarodnih vprašanj, toda dejstvo, da si je ta unija prepovedala obravnavati vprašanja, ki ne spadajo direktno v območje Društva narodov, je razmah gibanja v širino skoroda onemogočil.

Koncem 1930 šele so se začeli v Berlinu na iniciativno francoskih katolikov razgovori na širši podlagi, ko je Nemece že zastopal katoliški centum, Francoze pa večkratni minister François-Marsal in ko sta se posvetovanju udeležila že »Volks-Verein« in »Action Populaire« v imenu obojestranskih socialno-kulturnih organizacij.

Meseca februarja so nemški katoliki vrnili obisk v Parizu in ob tej priliki so se res vršili dalekosežni razgovori. Menda je sploh prvič v razdobju od 1870 do danes, da sta se skupnega sestanka udeležila uradno predstavniki centuma in zastopnik francoskih krščanskih demokratov, ki so prva politična formacija francoskih katolikov na parlamentarnih tleh. V javnost od sestankov ni prišlo mnogo, ker katoliki ne vidijo nikake potrebe, da bi delali reklamo za nekaj, kar je samoosobi razumljivo, svobodomiselnost časopisja pa bi najraje zamočilo vse o prizadevanjih katolikov za upoštevanje zdravih razmer v Evropi, naloga, katero hoče framaonstvo zaenkrat monopolizirati.

Prvi zunanji uspeh februarjskih sestankov je serija javnih predavanj, ki se je začela ravno nočjo in katera organizira francoski narodni študijski odbor. Namen teh predavanj je, poklicati avtorizirane tolmače nemških katolikov, da pred francoskim publikom javno in brez prikrivanja obrazlože francosko-nemški problem iz izključno verskega stališča. Tako sta na sinočnjem predavanju nastopila kar dva poslanca nemškega centuma, Joos in gdca Helena Weber, ki sta s priznanim odkritosrčnostjo potegnala meje nacionalizma, kjerkoli je v nasprotju z večnimi moralnimi načeli ljubezni in pravice.

Od francoske strani je govoril ravnatelj »Action Populaire«, R. P. Desbuquois, eden med najbolj aginimi francoskimi katoliki (Desbuquois je duhovnik Jezusove družbe), ki je z neizprosno oostrostjo in strogostjo kritiziral dosedanj čisto politično-nacionalno razumevanje nemško-francoskega vprašanja in zahteval, da mora katolicizem, kakor povedo drugi, tako tudi v mednarodni politiki »skušati pobiti poganske naziranja o omnipotenci nacije nad zahtevami božjega in naravnega prava. François-Marsal in Bollasart tudi sodelujeta.

Ti sestanki se mi zdijo vredni, da Vas nanje opozorim. Tu ne nastopajo več vizionarji in preokori, tudi ne politični ali verski sentimentalisti, sedaj so prvič prišli skupaj možje, katerim je javno delovanje dalo zmisel za realnost in čut za to, kar je mogoče brez pretiravanja in kar ni mogoče brez škode in ki imajo pred seboj cilj, katerega ne spuste izpred oči.

Kakor je človeška duša po svoji naravi krščanska, tako je tudi res, da samo rešitve, ki so izrazito krščanske v svoji zamisli in v obliki, odgovarjajo

Črnomoški sporazum

Turčija in Rusija sklenili važno pomorsko pogodbo - Ali je to odgovor na sredozemski pomorski sporazum? - Vznemirjenje v Angliji in v Romuniji

Istanbul, 12. marca. or. (Izv. Slov.) Iz Angore poročajo, da sta te dni sovjetski veleposlanik Surič in turški zunanji minister Teyfik Ruždi bej podpisali zelo važno pogodbo glede na bodočo moč obojih vojnih brodovij v Črnem morju. Važnost tega dogodka pade v oči, če pomislimo, da pade samo par dni za sporazumom med Francijo, Italijo in Anglijo z ozirom na Sredozemsko morje. Za enkrat imamo vtis, da tukajšnji politični krogi namenoma podcenjujejo pomen črnomoškega sporazuma ter da so tudi časopisju dali tozadevna navodila. Do sedaj niti en važnejši časopis ni prinesel meritorične ocene o novi pogodbi, ki naj bi bila, po trditvah anatolske agencije, samo neka izpopolnitev sovjetsko-turške pogodbe iz l. 1925 in dopolnilnega protokola od decembra 1929. Niti sovjetska niti turška vlada od sedaj še nista dali oficijelnega obvestila o vsebini pomorske pogodbe, vendar pa je Vaš dopisnik v stanju poročati točno in iz zanesljivega vira, da velja ta pogodba »za vse Črno morje in za vse k njemu pripadajoče vode.« Naravno vzbuja ta ne navadna in popolnoma nejasna stilizacija največjo pozornost v inozemskih diplomatskih krogih, ki so bili po večini presenečeni, ko se je objavil v časopisju goli fakt podpisane ceremonije. Katero so »k Črnemu morju pripadajoče vode«. Ali smemo vračunati samo Azovsko morje, ali pa bo treba nasprotno prištevati v območje Črnega morja tudi Bospor, Marmaro, Dardanele in celo Egejsko morje?

Vsebinsko ima pogodba zanimive točke. Obe državi, ki si uvodoma zatrjujejo neomahljivo prijateljstvo in enakomočno voljo do miru, se zavežeta, da ne bosta niti zgradili, niti v inozemstvu kupile nobene nove enote, ki bi dosežanje moč njihovih brodovij v Črnem morju in v tja pripadajočih vodah pomnožile, brez pred-

hodnega medsebojnega sporazuma. Vsaka sprememba moči vojnih brodovij se mora drugi državi-podpisnici javiti 6 mesecev vnaprej. Na zunaj napravlja črnomoška pogodba vtis, da je podobna grško-turškemu sporazumu, ki sta ga podpisala Ruždi bej in Venizelos 28. novembra lanskega leta. V kakšni medsebojni zvezi sta ti dve pogodbi in v kakšni zvezi sta z ureditvijo razmerja vojnih brodovij Anglije, Italije in Francije v Sredozemskem morju? V diplomatskih krogih se odkrito namigava, da italijanski pristane na rimski pakt v »darle ni bil popolnoma odkritostren in da je Italija obdržala eno karto pod mizo. Veriga pomorskih pogodb, ki se stekajo iz Rima v Atene, iz Aten v Angoro in od tam v Črno morje, zelo glasno govori v prilog onih, ki pravijo, da si je Italija s temi pogodbami zavarovala hrbet in si zagotovila kontrolo nad vzhodnim delom Sredozemlja in da bo sedaj imela proste roke izrabiti količino, na katero je v Rimu vsled angleškega pritiska pristala, izključno le v organizaciji pomorske fronte proti Nemčiji.

Nadalje je Vaš dopisnik zvedel od angleškega pomorskega atašeeja v Stambulu-Angori, da si angleška admiraliteta ne more razlagati, kaj pravzaprav ta pogodba stvarno doseči hoče, ko je vendar ugotovljen, da Turčija nima niti enega vojnega pristanišča v Črnem morju niti se tam nahaja kaka enota njenega vojnega brodovja, med tem, ko je znano, da jih ima Rusija celo vrsto in da razpolaga tudi z močnim brodovjem, med katerim se nahaja tudi drednavt »Parijskaja Komuna«, prepeljan pred malo več kakor enim letom iz baltičkega zaliva.

Iz privatnih virov se razširjajo vesti, da je tudi italijanski veleposlanik v Angori prisostvoval pogajanjem in da so se na njegov pritisk pospešila in da pomeni črnomoški spora-

zum nekako revanšo za koncesije, ki jih je Italija morala dati v Sredozemskem morju. To bodo več ali manj fantazije, ki so pa odpušljive za onega, ki ve, v kakem razgretem položaju se nahaja bližnji orient, ki se politično šele organizira in orientira.

London, 12. marca. os. Reuter poroča iz Carigrada, da sta Turčija in Rusija podpisali važen protokol glede na brodovno moč v Črnem morju. Vsebinska pogodbe še ni znana. »Times« se izražajo zelo previdno o novi pogodbi, vendar se jim zdi čudno, da se sklepa posebna pogodba »o moči brodovij v Črnem morju, kjer Turčija priznava nima niti ene ladje.« Turčija, da bo morala pazljivo zasledovati sovjetsko pomorsko politiko.

Bukarešta, 12. marca. or. V vladnih krogih je zbudila velikansko presenečenje vest o pomorskem sporazumu sklenjenem v Angori med Turčijo in Sovjeti. Os je očitno naperjena proti Romuniji, tako se glasijo komentarji, ker Rusija bo odslej neomejena vladarica na Črnem morju in romunska obal je izpostavljena največji nevarnosti.

Moskva, 12. marca. AA. Sovjetsko časopisje ostro komentira prisotnost angleškega admirala Hendersona v Bukarešti ter pravi, da bo angleški admiral organiziral pomorsko oporišče v Konstanci. Listi omenjajo, da romunsko časopisje ne piše niti besedice o tem, ter podurjajo miroljubnost Rusije, ki je sklenila s Turčijo pomorsko razorožitevno pogodbo.

Atene, 12. marca. AA. Listi posvečajo svoje uvodnike pomorski pogodbi, ki je bila sklenjena med Sovjetsko Rusijo in Turčijo. V tej zvezi predlagajo, naj bi tudi Grčija okreplila svoje stike z Rusijo, ker bi trgovske zveze med obema državama v veliki meri koristile predvsem Grčiji.

Kolonizacija slovenske Koroške

Katolištvo je tudi ogroženo

Dunaj, 12. marca. »Reichspost« je priobčila zanimivo pismo s Koroškega, v katerem popisuje priseljevanje nemških kolonistov v »dvojezične« (slovenske) kraje na Koroškem. Dopisnik sicer hvali akcijo Heimabunda, ki stremi za tem, da se s kolonizacijo vzame Slovencem zadnji kosček rodovitne zemlje, mora pa na drugi strani ugotoviti, da so Nemci iz Rajha prinesli s seboj tudi protestantstvo, in da nekateri izmed njih prav živahno agitirajo za Lutra tudi med katoliki. »Reichspost« obžaluje, da je med priseljenimi Nemci prav malo katolikanov in poziva Heimabund, da pri izbiri nemških kolonistov da prednost katolicanom.

List poudarja, da je Heimabund pričel s sistematičnim naseljevanjem Nemcev iz Rajha šele tedaj, ko je videl, da je koroška zemlja

ogrožena po neki tajni organizaciji, ki jo vzdržujejo baje slovenski krogi v Jugoslaviji in ki bi bila v zadnjem času pričela nakupovati posestva, ki so na prodaj (!) Doslej je prispelo na Koroško 109 nemških družin, skupno s 500 člani. Od teh se je 55 družin naselilo v slovenskih krajih. Samo v letu 1930 so Nemci po posredovanju koroškega Heimabunda nakupili 950 oralov zemlje. V splošnem so Nemci kupili doslej 4811 oralov zemlje v vrednosti 4.592.000 šilingov. Priseljeni Nemci so si osnovali v Celovcu lastno organizacijo, ki je nedavno imela letni občni zbor. Poročevalec je ugotovil, da je bilo preteklo leto kljub krizi zelo ugodno za koloniste. Nemški kolonisti ostanejo najraje v dolini in iščejo rodovitna polja okoli Celovca in Velikoveca.

Zadruga - vir ljubezni

Nastopno predavanje dr. Koroška

Belgrad, 12. marca. I. Danes dopoldne je imel novoimenuvani honorarni profesor za združništvo na kmetijski fakulteti belgrajskega vseučilišča dr. Anton Korošek, bivši ministrski predsednik in dolgoletni predsednik Glavne Zdržne zveze nastopno predavanje. Kljub temu, da je bilo predavanje najmanj reklamirano, se je zbralo k predavanju toliko poslušalcev, da so napolnili celo dvorano. Mnogo jih je celo moralo oditi radi pomanjkanja prostora. Kmalu po 8 zjutraj je prišel dr. Korošek. Fakulteta se nahaja nasproti poslopja tehniške fakultete. Brez vsakršnih akademskih ceremonij je pričel s svojim nastopnim predavanjem, burno pozdravljen od poslušalcev. V kratkih besedah je orisal celotno zgodovino našega združništva med Slovenci, Hrvati in Srbi. Ob koncu pa je izrekel te-le jedrnat besede in misli:

»Po vojni je združništvo zelo mnogo trpelo radi oscilacije valute, radi osiromašenja ljudstva ter nastalih gospodarskih razmer in radi pojavov, ki so se pojavili med združniški samitmi. Ni bilo več discipline, ali pa se je ta zelo poslabšala. Egoizem je bil silnejši od altruizma. Poštenje je postalo redkejšo in redkejšo med združniki. Kljub temu pa je združništvo preživelo to krizo in dobilo novega razmaha in novega povzdiga. V Jugoslaviji so se pokazale tudi težave, ki so izvirale iz sestava države same. Heterogenost v gospodarskih, socialnih in kulturnih prilikah, so skozi stoletja odujevale posamezne dele naše države v zasebno političnem in upravnem pravem okviru. Vse to je dalo povoda, da se je jugoslovansko združništvo razvijalo bolj heterogeno kot pa enotno. Zdržna misel je ostala čista, jasna in nekompromitirana. Najboljši zdravnik za tako heterogenost in razdrojenost so čas, svoboda in dobra volja za pravilno grupacijo in najboljšje funkcioniranje združništva. Lahko se reče, da so se tendence v tem smislu vedno bolj jačale.

nujnostim, katere ustvarja sožitje narodov drug poleg drugega. Slednjič bo le krščanstvo, izraženo brezkompromisno, ustvarilo v Evropi predpogoje za konstruktivno dobrohotno sodelovanje narodov tudi na političnem polju. Samo žal, da to spoznanje tako počasi prodira.

Čeprav je zadruga gospodarska organizacija, da zadovolji realne zahteve, vendar zahteva mnogo žrtve in mnogo idealizma. Zadruga je povsod rodila ljubezen do naroda pa tudi do vseh ljudskih slojev. Povsod so zadruga ustanavljali najidealnejši ljudje. Idealisti, oziroma nosilci zadržne misli so bili ljudje utopističnih idealov, velikih idealov. Brez žrtve, brez ljubezni do drugih se ni rodilo nič velikega na svetu. Če pa se je rodilo, je hitro minulo in izgnilo. Zdržna misel je stara polnih sto let. Korak za korakom si je osvajala narode po celem svetu. Gotovo je, da bo imela končno popoln uspeh pri novi ureditvi socialnega in gospodarskega stanja na svetu. Po vojni so vsi socialni problemi postali nesigurni in nejasni. Le zadržna misel je edina ostala čista in nekompromitirana.

Dr. Korošek bo odslej imel svoja predavanja vsak četrtlet. Za svoje slušatelje bo priredil skripta.

O Panevropi

London, 12. marca. kk. Glavni tajnik Društva narodov sir Eric Drumond je dospel danes v London na razgovore o bodoči razorožitveni konferenci. Smatra se, da se bo prihodnji teden z zunanjim ministrom Hendersonom peljal v Pariz, kjer se bo Henderson udeležil posvetovanj o evropski uniji.

London, 12. marca. AA. Zunanji minister Henderson bo odpotoval v Pariz 24. marca, da prisostvuje sestanku organizatoričnega odbora anketne komisije za evropsko zvezo. To je preliminarini sestanek o Briandovem načrtu glede zveze evropskih držav.

Berlin, 12. marca. ž. V uradnih krogih se demantira vest, da bo Curtius prišel na konferenco komisije za proučevanje evropskih vprašanj v Pariz. Javljajo se, da bo na to konferenco prišel državni tajnik Simson. Da Curtius ne gre v Pariz, se razlaga tako, da je položaj tako napet, da ne more zapustiti države.

Dunajska vremenska napoved. Menjaje oblačno. Ponekod zjutraj velik mraz.

Papeževa velikonočna poslanica po radiju

Rim, 12. marca. a. — Iz dobro informiranega vira vemo, da bo papež Pij XI. naslovil velikonočno poslanico na ves svet potom vatikanske radijostanje in sicer na veliko soboto v trenutku, ko pri glorijski zopet zapoje zvonovi.

Osebnosti

Vatikansko mesto, 12. marca. ž. Opolnomočeni minister Jevrem Simić je bil v nedeljo sprejet od sv. očeta.

K zahonu o zdravnikih

Belgrad, 12. marca. AA. Na osnovi § 26. zakona o zdravniških specialistih za ustne in zobne bolezni in zobotehnikih je podpisal minister za socialno politiko in narodno zdravje v sporazumu z ministrom za notranje zadeve in ministrom za trgovino in industrijo pravilnik za uporabo §§ 10, 17, 18. in 19. zakona o zdravniških specialistih za ustne in zobne bolezni in zobnih tehnikah z dne 18. novembra 1930.

Ahmed Zogu I. na varnem

Milan, 12. marca. kk. Kralj Zogu bo ostal dva dni v Benetkah, kjer so bile odredjene obsežne varnostne odredbe. Na kolodvoru ga je sprejel poveljnik brodovja, admiral Fiorese. Kralj bo nadaljeval potovanje v Drač na italijanski vojni ladji »Quartore«.

Dunaj, 12. marca. kk. Dasi je kralj Zogu že odpotoval z Dunaja, se bodo albanski emigranti vendarle izgnali z Dunaja, med njimi baje tudi bivši albanski ministrski predsednik Priština bej.

30 inžen. mest razpisanih

Belgrad, 12. marca. AA. Ministrstvo za gradnje potrebuje 20 do 30 inženjerjev in arhitektov. Prošnje z vsemi prilogi in listinami po čl. 12. zakona o uradnih in ostalih nameščenih civilnega reda je treba predložiti personalnemu odseku do 25. marca t. l.

Jugoslov. zdravniki na Poljskem

Varšava, 12. marca. AA. Jugoslovanski poslanik Branko Lazarević je včeraj dopoldne svečano sprejel jugoslovanske zdravnike, ki so na posetu na Poljskem. Obenem z njimi je sprejel tudi več zastopnikov poljskih zdravniških krogov.

Tržačani zopet ponižani

Trst, 12. marca. Veliko pozornost je zbudila v mestu vest, da je bil odstavljen prvi občinski tajnik Cuverlizza in na njegovo mesto imenovan neki priseljenec iz južne Italije. Vest se je naglo razširila po mestu. Tržačani se smatrajo zopet globoke ponižane. V državnih uradih so že davno vsa vodilna mesta zasedli »pristni« Italijani, edino občina je ostala še nekakšna postojanka tržaških Italijanov.

Občni zbor delničarjev PAB

Belgrad, 12. marca. AA. Skupščina delničarjev Privilegirane agrarne banke bo 28. marca ob 9 dopoldne v Belgradu v bančnih prostorih. Radi udeležbe na skupščini je potrebno deponirati akcije do 18. t. m. pri Narodni banki ali Poštni hranilnici v Belgradu in filijalkah v državi ali pri Državni hipotekarni banki ali Privilegirani agrarni banki v Belgradu.

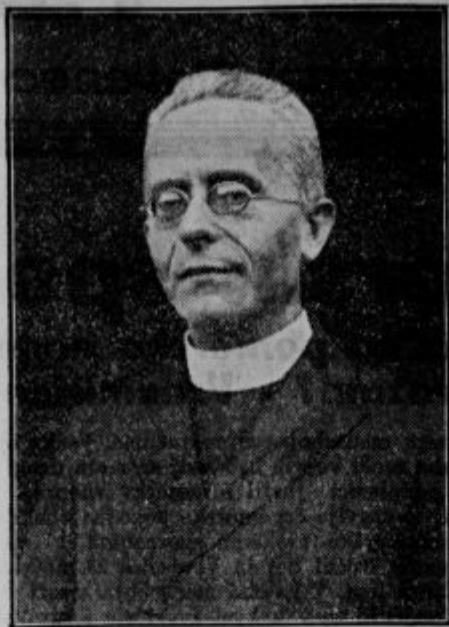
Župnik Rejec konfiniran

Iz Gorice nam je prispela kratka vest, da je bil svetokriški župnik Rejec konfiniran.

V slabotnem in popolnoma osiwelem župniku si je torej izbral prvo žrtev med slovensko duhovščino na Goriškem. Ta novica bo gotovo hudo zadela vse primorske izseljence, našo duhovščino in naše znanstvenike, ki jim je znana nežna osebnost svetokriškega župnika po njegovem kulturnem in znanstvenem udejstvovanju ter njegovem res svetniškem življenju. S konfinacijo župnika Reja je hotela zadeti in preplašiti vso slovensko duhovščino, saj je znano, da je bil pregnani župnik pri oblastvih na glasu kot stebler nezlomljivega moralnega odpora katoliške duhovščine.

Župnik Rejec je bil prvi izmed slovenskih duhovnikov na Goriškem, ki so bili »policijsko posvarjeni«. Policijski ravnatelj Modesti ga je preteklo poletje pozval k sebi, ga grdo ozmerjal in mu dal podpisati zapisnik, iz katerega je bilo razvidno, da je bil policijsko »posvarjen«. Dejanj, ki jih je obtoženec zagrešil, zapisnik ni omenjal, ker slone takšna policijska postopanja na samih neosnovanih ovadbah, ki bi jih obtoženec z lahkoto ovrgel, ako bi mu bila dana možnost obrambe. Kmalu potem se je goriški kvestor na isti način znesel nad župnikom Fonom iz Ajdovščine, dekanom Pavlinom iz Kobariida, župnikom Pahorjem iz Mirna in prof. Terčeljem iz Gorice.

Morda bi bilo ostalo le pri »sevarilu«, ako bi ne bil župnik Rejec postal žrtev nove ovadbe. Dne 4. novembra, to je na dan fašistične proslave zmage, se je po naročilu občinskega načelnika vršila v Sv. Križu javna služba božja. Župnik Rejec je občinskega načelnika Grazianija izrečno vprašal, ali naj bi bila to javna služba božja za vse občane ali samo za šolske otroke. Občinski načelnik mu je odvrnil, da gre za javno službo božjo. Župnik je o tem obvestil organista Črnigoja, ki je pripeljal na kor redni dekliški zbor, ki je med sv. mašo pel v slovenskem jeziku. Že ko se je sv. maša pričela, je pater Zefferino iz svetokriškega samostana (ka-

mor so se po izgonu slovenskih kapucinov priselili Italijani), pripeljal v cerkev šolske otroke, ki jih je bil naučil nekaj italijanskih nabožnih pesmi. Med darovanjem je pater odšel k organistu na kor in mu prigovarjal, naj neha igrati, da bodo otroci lahko peli v italijanskem jeziku. Organist se je seveda obotavljal, češ, da nima v tem pogledu nikakih navodil od g. župnika. (Črnigoj je bil kmalu nato radi tega konfiniran za eno leto.) Do povzdigovanja je pel še redni cerkveni zbor v slovenskem jeziku. Po povzdigovanju je pater intoniral z otroci italijansko pesem, ki je pa otroci niso mogli poprijeti, čeprav jo je pater trikrat začel, in so prasinili v smeh. Ostali verniki so se seveda zgražali

nad patrom. Da bi pohujšanje čim bolj omilil, je župnik pozval k sebi cerkovnika in mu naročil, naj patru sporoči, da ga prosi, naj poskrbi, da bodo otroci lepše peli; iz previdnosti je cerkovniku zašepetal, naj patru pove, da on italijanskega petja ne prepoveduje, pač pa samo želi, da bi otroci lepše peli. Cerkovnik je to patru sporočil vpricho šolskega voditelja. Pater je o dogodku brž poročal goriški policiji in sicer čisto napačno, češ, da je župnik Rejec prepovedal italijansko petje.

Na podlagi te paterne izjave, ki jo je policijski uradnik vzel na zapisnik in jo je pater tudi podpisal, in na podlagi neke druge ovadbe patra gvardijana, češ, da je župnik Rejec pridigal o sv. Cirilu in Metodu v protidržavnem duhu, je kvestor Modesti predlagal župnika v konfinacijo. Ker je bil takratni prefekt Dompieri s kvestorjem v stalnem sporu in ker se mu je slabotni duhovnik vendar zasmilil, se ni mogel odločiti za konfinacijo in je vse zadevne listine predložil osrednji vladi s predlogom, naj v zmislu konkordata stopi v stik z Vatikanom. Zadevo je res obravnaval Vatikan in zanj se je posebej zanimal papežev vizitator; splošno mnenje je bilo, da je prav prihod papeževga odposlanca preprečil Rejevo konfinacijo.

Zdi se, da je goriški kvestor Modesti zadnji demonstrativni »napad« (eksplozija s smodnikom napolnjene steklenice) na svetokriški samostan porabil za to, da je zopet predlagal konfinacijo župnika Reja. V konfinacijo je gotovo privolila tudi osrednja vlada, ker bi se goriški prefekt Tiengo sicer ne upal poseči v zadevo, ki je tvorila predmet pogajanj med Vatikanom in vlado, in to še v času napetosti, ki jo je izvala okrožnica jugoslovanskih škofov. (Celo v času povsem normalnih odnošajev med Vatikanom in Italijo je puljski prefekt vprašal osrednjo vlado za odobritev konfinacije župnika Essicha iz Kort.) Vse potek stvari kaže, da je hotel s tem aktom

odgovoriti na odločno zadržanje Vatikana v zadevi omenjene okrožnice, in da se napovedujejo slovenski duhovščini v Italiji hudi dnevi.

Kako bo po svetovni krizi

London, 12. marca. kk. Osrednja zveza angleških industrijskih organizacij je objavila danes obsežen reorganizacijski program, ki zahteva, da industrija in trgovina pripravita vse, da se bo mogla Anglija, ko bo premagana sedanja depresija v svetovnem gospodarstvu, takoj enako kakor vse druge države udeležiti naraščajoče konjunkturo. V to svrha se zahteva trajen napredni razvoj in racionalizacija v industriji sami. Za to je potreben kapital, ki pa ga je mogoče dobiti le na ta način, če je mogoče splošno zaupanje. To zaupanje pa je zopet mogoče obnoviti le s čim največjim pospeševanjem notranje trgovine v imperiju in z zmanjšanjem davčnih in drugih bremen. Glede protekcionističnih zahtev se zahteva takozvana carina za državne stroške. Za prehodni čas naj bi nepristranski odbor izdelal permanentni carinski sistem. Dalje se zahteva drastično reduciranje državnih izdatkov, ker je angleški narodni dolg že enajstkrat tako velik kakor predvojni.

Kontrolne postaje za mere

Belgrad, 12. marca. AA. Na podlagi §§ 1. in 2. zakona o ureditvi službe kontrole za mere in zlahtne kovine je minister za trgovino in industrijo določil te-le sedeže in teritorialna mesta kontrolam:

V Dravski banovini. 1. V Celju s področjem okraja in mesta Celja, Kranja, Konjic, Slovenjgradca, Laškega, Krškega, Brezice in Šmarja. 2. V Ljubljani za okraj in mesto Ljubljana, Litija, Kamnik, Novo mesto, Logatec, Čabar, Kočevje in Radovljico. 3. V Mariboru za Maribor levi breg, za mesto Maribor, Maribor desni breg, Mursko Soboto, Dolno Lendavo, Ptuj z mestom in Dravograd.

Drobne vesti

Ljubljana, 12. marca. AA. Kr. banska uprava razpisuje na osnovi § 31. zakona o banski upravi v območju okrajnega cestnega odbora v Čabru službeno mesto banovinskega cestarja in sicer: na banovinski cesti Babinopolje—Prezid—Čabar—Plesče—Gašparci in sicer cestna proga Babinopolje—Kozji vrh.

Belgrad, 12. marca. AA. Poslanik naše kraljevine v Haagu g. Boško Hristić in holandski minister za zunanje zadeve sta podpisala 11. marca arbitražno pogodbo med našo kraljevino in Nizozemsko.

Belgrad, 12. marca. AA. Naš znani slikar g. Petra Dobrovič je priredil razstavo svojih umetnin v Haagu in Amsterdamu. Sedaj je ta razstava v Rotterdamu. Kasneje bo priredil podobno razstavo v Kopenhagnu in v Londonu.

Šanghaj, 12. marca. AA. Na parniku »Pašic« je izbruhnil požar, ki je hipoma zajel tovore volne. Parnik se je med silnimi detonacijami pogreznil. Mnogo potnikov se je izgnilo, sodijo, da so postali žrtve ognja in valov. Sto potnikov se je rešilo.

Pulj, 12. marca. AA. Včeraj je bila spuščena v morje podmornica »Pullinoc«. Kakor je znano, se je podmornica svojčas pogreznila. Dvigalna dela je vodil general Boscaro.

Priprave za pomorsko razorožitev

Nove gradbe bojnih ladij

London, 12. marca. AA. V državnem zboru je prvi lord admiralitete Alexander izjavil, da bo Anglija zgradila dve križarki tipa Leander po 5.000 ton, enega voditelja rušilev, osem rušilev, štiri korvete in tri podmornice.

Berlin, 12. marca. AA. Državni minister za obrambo je v razpravi o proračunu vojnega ministrstva energično zagovarjal potrebo nove križarke. Gradnja te vojne ladje je posebno važna za obrambo Nemčije v Vzhodnem morju, ki je po svetovni vojni postala važna strateška postojanka. Pomen te postojanke je postal še večji po nesrečni ureditvi meja na vzhodu. Minister je zaključil svoja izvajanja s tem, da bo vztrajal pri svoji politiki in da z njo stoji in pade.

Pariz, 12. marca. AA. Briand je izjavil v zunanjih odborih parlamenta, da priznava pomorski sporazum z Italijo Franciji približno tolikšno tonazno, da po mnenju tehnikov zadošča za varnost francoskega imperija. Hkratu pa je ta pogodba važen sporazum na mednarodnem tistišču, ki bo olajšal delo bodoče razorožitvene konference.

Mornariški minister Dummond je nato najprvo pojasnil kolikšne so potrebe francoske mornarice.

Tokio, 12. marca. AA. List »Sugaj« ugotavlja, da je bila z novo pomorsko pogodbo med Italijo,

Francijo in Anglijo Franciji priznana ogromna tonazna podmornice, čeprav so Japonci na Londonski konferenci preprečevali, naj odstopi od svojih zahtev glede tonaže podmornice. Navzile temu pa je po mnenju tega lista nova pogodba važen korak k mednarodnemu miru. V tej oceni se zrcali obče stališče japonske politike k svetovnim vprašanjem.

Pariz, 12. marca. kk. Italijansko brodovje osmih torpedovk je priploilo danes v alžirsko pristanišče. »Temp« imenuje ta prvi oficijelni obisk kratko po podpisu mornariškega dogovora manifestacijo složnosti Francije in Italije v Sredozemskem morju. Predvidene so velike svečanosti za sprejem.

Berlin, 12. marca. ž. V proračunskem odboru je bil snoči z meščanskimi glasovi proti komunističnim sprejetim vojni proračun. S tem je votiran denar za gradnjo križarke »B«.

Kako Danci pošljujejo razorožilev

Kopenhagen, 12. marca. AA. Sinoči je danska skupščina po dolgotrajni debati s 77 proti 64 odobrila zakonski načrt o razpustu danske armade in vojne mornarice. Bojne sile bodo nadomestili z oddelki obmejne orožništva ter z malimi ladjami ribiške policije. Danska je prva država na svetu, ki se je popolnoma razorožila.

Poplave v Posavju

Zagreb, 12. marca. ž. Velike množine padavin v Sloveniji so povzročile, da je Sava v gornjem teku narasla. Snoči ob 6 je bila 160 cm nad normalo. Ponoči je narasla za 100 cm, tako, da je danes bila 260 cm nad normalo. Sava še vedno narašča. Po vestih iz Slovenije, so glavne vodne mase odtekale in je pričakovati, da Sava naraste še za kakih 20 do 30 cm. Kljub temu je nastala velika škoda pri regulacijskih delih.

Strahoviti snežni viharji v Nemčiji

Augsburg, 12. marca. kk. Radi izrednih snežnih zametov na Bavarskem je Augsburg takorekč odrezan od vsega prometa. Skoraj na vseh progah so ostali vlaki v snegu. Brzovlak Dortmund—München je imel šesturno zamudo. Na progi Mertingen—Wertingen je pomožna lokomotiva zapeljala v osební vlak, ki je običajl na progi. Tri osebe so bile težko ranjene. Tudi mnogo avtobusov v Augsburgu in okolici je na poti običajl v snegu.

Berlin, 12. marca. AA. V vsej Nemčiji in v drugih krajih Evrope divjajo strahoviti snežni viharji. Na mnogih cestah so ukinili poštni avt-promet. Mednarodni brzovlaki iz Pariza so prispeli v Berlin z velikimi zamudami. Poštni in potniški zračni promet je po večini ustavljen.

Iz Revala poročajo, da pogrešajo 48 lovcev na tuljne, ki so lovili na estonskem otoku Kynoe. Boje se, da so našli smrt v snežnem viharju.

Na otoku Rumoe je izginito 18 lovcev. Dvo trupli ponesrečencev so našli na obali.

Angleški kapital želi k nam

Split, 12. marca. ž. Neko angleško podjetje namerava kupiti ladjedelnico Jug in jo modernorepreediti. Poleg tega nameravajo Angleži zgraditi tovarno za vagoni. Vsi delavci razen strokovnjakov bi bili domačini.

Zanimiv ribji lov

Split, 12. marca. ž. V korčulskem kanalu so ulovili morskega psa, ki ga domačini imenujejo psa modrulja. Dolg je tri metre. Te vrste psi so pogosti na Jadranu. Zobovje ima krepko. Napada tudi človeka. Čeprav je njegovo meso nevarno, vendar so ga domačini pojedli. Splitški prirodopisni muzej je brzójavno penudil odkup psa. Toda brzójav je prispel prepozno, ker so domačini psa že prej pojedli.

Tajinstven umor na Madjarskem

Budimpešta, 12. marca. ž. Vse madjarsko časopisje poroča o velikem umoru v Solnoku. V vlaku so našli kovček, v katerem je bilo truplo 18—20 letne mladenke. Ugotovilo se je, da je bil kovček prinesen v vlak v Hatvanyu. Domneva se, da je bil umor izvršen v Budimpešti. Nato je bilo truplo pripeljano v Hatvany, kjer je bilo prineseno ali vrženo v vlak, ki vozi proti Solnoku. Vse madjarski tisk se obširno bavi s tem dogodkom in zahteva energično preiskavo. Zvedelo se je, da je policija zločincem že na sledi.

Iz dežele veselih revolucij

Nov komplot v Spaniji odkrit — Autonomija Katalonije

Pariz, 12. marca. kk. Havas poroča, da je bil odkrit nov revolucionarni komplot v Spaniji, ki je nameraval osvoboditi politične jetnike iz trdnjave v Jaci. Nameravali so tudi zažgati sodno poslopje v Jaci, kjer se nahajajo sodni spisi o udeležencih decembrske revolte. Hoteli so napasti tudi špansko obmejno stražo pri železniškem tunelu Confranc, da bi na ta način zarotnikom odprli prost umik v Francijo. Veliko prebivalcev mesta Jaci je zapletenih v komplot. Aretiranih je bilo 20 tujcev, ki so kot trgovski potniki prišli v razne kraje tamkajšnje okolice. Z oddelki iz Madrida in Saragose je bila okrepljena policija v Jaci, ker se 13. marca začne sodna razprava proti udeležencem vstaje kapitana Galana.

ZA AVTONOMIJO KATALONIJE

Barcelona, 12. marca. AA. Včeraj je objavila katalonska republikanska stranka volilni proglas, v katerem zahteva za Katalonijo popolno avtonomijo in pravico do samoodločevanja. Dalje zahteva v volilnem proglasu ločitev cerkve od države, ki naj se razširi tudi na šolstvo, popolno enakopravnost katalonskega jezika in socijalno zavarovanje prot brezposelnosti.

KRALJ ZAPUSTI SPANJO

Madrid, 12. marca. AA. Danes odpotuje kralj Alfonz v London, da obišče svojo bolno taččo, princezo Beatrico. Politični krogi sklepajo, da bo kralj zapustil Spanijo, ker je kriza rešena in ker je nevarnost, ki je še pred tedni pretila španskemu prestolu, odstranjena.

Na meji dveh svetov

Pol'ski sejm sprejel defenzivno pogodbo z Romunijo

Varšava, 12. marca. AA. Na včerajšnji seji sejma je poročal narodni poslanec Rubelj od vladne večine o načrtu poljsko-romunske garancijske pogodbe z dne 15. januarja 1931 v Zenevi. Govornik je poudarjal, da je bil poljski parlament vedno soglasen, kadar je šlo za velika in nesekundarna vprašanja. Takega velepomembnega značaja je tudi vprašanje poljsko-romunske pogodbe, ki jo je Poljska sklenila s svojo staro in zvesto zaveznico. Brez dvoma bo sejm soglasno sprejel to pogodbo. Poljska politika je stabilna in eden izmed glavnih stebrov te stabilnosti je njena zveza z Romunijo in Francijo, ki sta obenem tudi stebra evropskega mira. Zveza služi prav tako poljski kakor romunski narodni stvari. Poljska in Romunija ležita na meji dveh svetov: zapadnega, ki je privedel do tako sijajnega napredka in vzhodnega, ki se je pri rušenju socialnega reda pokazal kot velika negotovost

v mednarodnem življenju. Za Poljsko in Romunijo nastaja za to posebna naloga. Ta pogodba ni naperjena proti nikomur, nego je samo izraz solidarnosti obeh držav pri pojmovanju njihovih nalog, ter naj omogoči ohranitev mira. Pogodba obenem popolnoma ustreza tudi življenjskim interesom poljskega in romunskega naroda. Miroljubnost obeh narodov se vidi iz tega, da sta oba podpisala pakt Kellogga zoper vojno.

Poljsko-nemška trg. pogodba sprejeta

Varšava, 12. marca. AA. Po 14 urni seji, ki je trajala vso noč do 6 zjutraj, je poljski parlament s 180 glasovi proti 75 odobril poljsko-nemško trgovinsko pogodbo. Nemško-poljski likvidacijski dogovor je bil sprejet s 188 glasovi proti 90.

Inozemsko sožalje žrtvam potresa

Belgrad, 12. marca. AA. O priliki potresa v Južni Srbiji je stranka narodnih socialistov českoslovaške republike poslala predsedniku ministrskega sveta generalu Živkoviću tole brzójavko:

Predsedniku vlade generalu Petru Živkoviću, Belgrad. — Prosimo Vas, da sprejmete najgloblje sožalje in izrazite sožitje in solidarnosti českoslovaške narodnosocialistične stranke. — Predsednik senator Hlapek, tajnik Šeba.

Predsednik vlade general Peter Živković se je zahvalil s tole brzójavko:

Senator Hlapek, predsednik narodno-socialistične stranke, Praga. — Globoko ganjen nad izrazi sožalja o priliki potresa v južni Srbiji vas prosim, da v imenu kraljevske vlade sprejmete izraze moje zahvale. — Predsednik ministrskega sveta Živković.

Pariz, 12. marca. AA. Povodom potresa v južni Srbiji prinaša »Journal« članek izpod peresa Louisa Combaldierra, v katerem so pretresljivo opisane posledice potresa. Pisec obuja vojne spomine in opisuje vojne dogodke v po nesreči pri-

zadetih krajih. Naglašja, da prebivalstvo teh krajev, ki se je za časa vojne rešilo pred granatami, zdaj prizadeto od potresa in da so mnogi našli smrt o priliki te elementarne katastrofe, ki je prizadela več sto kvadratnih kilometrov.

Skopje, 12. marca. ž. Po najnovejših vesteh je v novi naselbini Slovencev in Hrvatov in istruških optantov Bistrenici v Negotinskega okrožju na Vardarju potres porušil pet hiš. Oblasti so o tem obveščene in bodo prizadetim nudile nujno pomoč.

Belgrad, 12. marca. AA. Tekom današnjega dne so posetili poslanik Velike Britanije Henderson, italijanski poslanik Galli, českoslovaški poslanik Flider, belgijski poslanik Delcoigne, poljski poslanik Babinski, madjarski poslanik Alt, španski poslanik De Torios in odpravnik švicarskega poslanika Steiner g. ministra za gradnje in namestnika ministra za zunanje zadeve dr. Kosto Kumandija in mu pri tej priliki v ime svojih vlad izjavili sožalje zaradi potresa v Južni Srbiji.

Gandhi izjavlja

London, 12. marca. kk. Gandhi je izjavil v Ahmedabadu zastopnikom listov glede Baldwinove izjave: Konservativci se sedaj ne morejo več udeležiti indekse konference pri okrogli mizi. Kongres je v svojem stremljenju, čimprej doseči neodvisnost Indije, popolnoma neuparen nasproti vsem poskusom zavlačevanja in ne bo dovolil nobenih zavarovanj, ki niso v interesu Indije. Zavarovanja, o katerih se razpravlja v Londonu, pa gotovo niso v interesu Indije.

Italo-madjarske spletkarije

Budimpešta, 12. marca. AA. MTI poroča, da je izključni cilj sedanjih pogajanj v Rimu v tem, da se poiščejo olajšave, ki bi mogle pospešiti trgovino med Italijo in Madjarsko. Te olajšave so mišljene lasti za tranzitno blago, za železniške tarife in za plačilo in kreditiranje trgovskih predmetov. Pogajanja slone na načelih svoječasnih konferenc v Zenevi in Parizu. Zato jih ni mogoče spraviti v zvezo s kakšnimi preferencijskimi stremljenji, kakor trde nekateri listi.

Velik požar v Zagrebu

Zagreb, 12. marca. ž. Nocoj ob 1 ponoči je izbruhnil požar na Zavratnici v tovarni za nogavice in zamaške. Alarmirani gasilci so se takoj podali na kraj nesreče. Ogenj se je bil že znatno razmahnil in zajel vso zgradbo. Goreča streha se je podirala. Gasilci so ob življenjski nevarnosti gasili. Pri tem sta dva gasilca zadela ob električni tok. Vendar se je njunim tovaršem pravočasno posrečilo jo rešiti. Tudi je neki zid grozil pod seboj pokopati gasilce. Končno se je posrečilo požar lokalizirati, ker so bile vse okoliške hiše pokrite z debelim snegom. Okrog ognja se je zbrala velika množica ljudstva, tako da je policija z največjim saporom vzdrževala red. Ob 2 zjutraj se je gasilska straža ojačala, vendar je požar uničil celo poslopje. Radi tega je nad 200 delavcev brez dela. Škoda znaša nad 6 milijonov dinarjev. Tovarna je bila zavarovana pri zavarovalnicah Sava in Vardar. Policija je danes pričela s preiskavo, da ugotovi vzrok požara.

Carigrad, 12. marca. kk. Preteklo noč je bil v Smirni hud potres. Do sedaj še ni nobenih natančnejših vesti.